

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลต่าง ๆ

1. ชื่อวิชาหรือกิจกรรม : วิชาสังคมกับการจัดการภาษี

2. ชื่อครู/หน่วยงาน : นายอภิชาติ ชุมพล

ชื่อโรงเรียนที่สอนหรือฝึกสอน :

ภาคการศึกษาและปีการศึกษาที่ใช้สอน/ทำกิจกรรม : ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568

ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 6

รูปแบบการนำไปใช้ :

☐ รายวิชาเฉพาะ _____

☒ สอดแทรกในรายวิชา _____ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

☐ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ชุมนุม / ชมรม / ค่าย / ชั่วโมงแนะแนว) ได้แก่ _____

3. วัตถุประสงค์การเรียนรู้ :

1. ผู้เรียนสามารถอธิบายความหมายและความสำคัญของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และหน้าที่ของผู้มีเงินได้
2. ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์สถานการณ์รายได้ และจำแนกเงินได้พึงประเมินตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง
3. ผู้เรียนสามารถคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเบื้องต้น และทดลองยื่นภาษีจากสถานการณ์จำลองได้
4. ผู้เรียนมีความตระหนักถึงหน้าที่ของพลเมืองด้านภาษี มีความรับผิดชอบ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

4. สมรรถนะทางการเงิน (Financial competency) :

สมรรถนะที่ 2 การจัดการรายได้และภาษี

5. ตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางฯ (ถ้ามี) :

ตัวชี้วัดระหว่างทาง	ตัวชี้วัดปลายทาง
-	-

6. กระบวนการจัดการเรียนรู้หรือขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม :

ชั่วโมงที่ 1

กิจกรรม : คิดเร็ว – ตอบไว

ครูถามหน้าชั้นให้นักเรียนยกมือตอบคำถาม เพื่อกระตุ้นความคิดและทำลายความเชื่อเดิม โดยครูอธิบายเสริมในส่วนที่นักเรียนตกหล่นหรือเข้าใจผิด

- “ใครคิดว่าทำงานแล้วต้องเสียภาษีทุกคน?”
- “ใครเคยได้ยินคำว่า ‘ยื่นแต่ไม่ต้องจ่าย’?”

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

ชั้นสอน

ครูแบ่งนักเรียนเป็น 7 กลุ่ม กลุ่มละ 5 – 6 คน หมุนเวียน 7 ฐาน ฐานละ 5 นาที ใช้เวลาทั้งหมดประมาณ 35 นาที

ฐานที่ 1: ภาษีคืออะไร และทำไมเราต้องเสียภาษี

แนวคิดหลัก : ภาษี = หน้าที่ + การพัฒนาประเทศ

ความรู้ในการด/เิควความรู้

- ภาษีคือเงินที่รัฐจัดเก็บตามกฎหมาย
- ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือภาษีจากรายได้ของ “คน”
- รายได้ไม่มากก็อาจ “ต้องยื่น” ภาษี

กิจกรรมย่อย : ข้อสอบปรนัย 3 ข้อ

ฐานที่ 2 : ใครต้องยื่นภาษี ใครไม่ต้องยื่น

แนวคิดหลัก : ยื่นภาษี $\neq$ เสียภาษี

ความรู้ในการด/เิควความรู้

- ผู้มีรายได้ถึงเกณฑ์ $\rightarrow$ ต้องยื่น
- รายได้ไม่ถึงเกณฑ์ $\rightarrow$ อาจไม่เสีย แต่บางกรณีต้องยื่น
- ถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย $\neq$ จบเรื่อง

กิจกรรมย่อย : ข้อสอบปรนัย 3 ข้อ

ฐานที่ 3 : เงินได้คืออะไร (ภาพรวมก่อนแยกประเภท)

แนวคิดหลัก : เงินได้ = รายได้ทุกทาง ไม่ใช่แค่เงินเดือน

ความรู้ในการด/เิควความรู้

- เงินเดือน ค่าจ้าง
- ค่าจ้างพิเศษ / ฟรีแลนซ์
- ค่าขาย / ออนไลน์
- ค่าเช่า

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

- เงินรางวัล

กิจกรรมย่อย : ข้อสอบปรนัย 3 ข้อ

■ **ฐานที่ 4 : เงินได้พึงประเมิน 8 ประเภท (ประเภทที่ 1 – 4)**

แนวคิดหลัก : เงินได้แต่ละแบบ ใช้กติกาภาษีไม่เหมือนกัน

ความรู้ในการ์ด/ใบความรู้

- 1 เงินเดือน ค่าจ้าง
- 2 ค่าจ้างอิสระ (วิชาชีพ)
- 3 ค่าลิขสิทธิ์ / สิทธิต่าง ๆ
- 4 ดอกเบี้ย เงินปันผล

📌 1 คน = มีเงินได้หลายประเภทได้

กิจกรรมย่อย : ข้อสอบปรนัย 3 ข้อ

■ **ฐานที่ 5 : เงินได้พึงประเมิน 8 ประเภท (ประเภทที่ 5 – 8)**

แนวคิดหลัก : เงินได้แต่ละแบบ ใช้กติกาภาษีไม่เหมือนกัน

ความรู้ในการ์ด/ใบความรู้

- 5 ค่าเช่าทรัพย์สิน
- 6 วิชาชีพอิสระบางประเภท
- 7 รับเหมา
- 8 ธุรกิจ / พาณิชยกรรม

📌 1 คน = มีเงินได้หลายประเภทได้

กิจกรรมย่อย : ข้อสอบปรนัย 3 ข้อ

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

■ ฐานที่ 6 : กระบวนการคิดภาษี

แนวคิดหลัก : รายได้ $\rightarrow$ หักค่าใช้จ่าย/ลดหย่อน $\rightarrow$ เงินได้สุทธิ $\rightarrow$ คิดภาษี

ความรู้ในการด/ใบความรู้

- รายได้ทั้งปี
 - หักค่าใช้จ่าย
 - หักค่าลดหย่อน
- } = เงินได้สุทธิ $\rightarrow$ คำนวณภาษี

กิจกรรมย่อย : ข้อสอบปรนัย 3 ข้อ

■ ฐานที่ 7 : ค่าลดหย่อน สิทธิที่กฎหมายให้

แนวคิดหลัก : ค่าลดหย่อน = เครื่องมือลดภาษีอย่างถูกกฎหมาย

ความรู้ในการด/ใบความรู้

- ส่วนตัว / ครอบครัว
- ประกันชีวิต / สุขภาพ
- กองทุน
- เงินบริจาค

📌 รู้สิทธิ = เสียภาษีน้อยลง

กิจกรรมย่อย : ข้อสอบปรนัย 3 ข้อ

ขั้นสรุป

กิจกรรม : Think-Pair-Share

- นักเรียนคิดเดี่ยว
- คุยเป็นกลุ่ม
- แชร่นำชั้น

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

คำถามสะท้อนคิด

- สิ่งที่น่าสนใจมากที่สุดก่อนเรียนคืออะไร
- ทำไมภาษีไม่ใช่เรื่องไกลตัว

ชั่วโมงที่ 2

ชั้นนำ

ครูตั้งคำถามกระตุ้นคิด เช่น “ถ้าใน 1 ปีนักเรียนมีรายได้หลายทาง แต่ถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายไปแล้ว นักเรียนยังต้องยื่นภาษีหรือไม่?” จากนั้น ครูเชื่อมโยงความรู้จากชั่วโมงที่ 1

- ความหมายของเงินได้
- เงินได้พึงประเมิน 8 ประเภท
- หลักการรายได้ → ค่าใช้จ่าย → ค่าลดหย่อน → เงินได้สุทธิ → คำนวณภาษี

ชั้นสอน

กิจกรรม : “ฉันคือผู้มีเงินได้หนึ่งคน”

ครูแจกเอกสาร “สถานการณ์จำลองผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดา” ให้ผู้เรียนรายบุคคล โดยให้นั่งทำงานเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 – 6 คน เพื่อช่วยกันวิเคราะห์ ตรวจสอบ และให้เหตุผล

1. วิเคราะห์ว่าเงินได้แต่ละรายการเป็นเงินได้ประเภทใด
2. รวมเงินได้ทั้งปี
3. เลือกหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนที่มีสิทธิ
4. คำนวณเงินได้สุทธิและภาษี

ครูให้นักเรียนทดลองยื่นภาษีผ่านเว็บจำลอง ด้วยการกรอกข้อมูลเงินได้และค่าลดหย่อน จากนั้น ตรวจสอบผลลัพธ์ภาษีที่คำนวณได้ พร้อมบันทึกผลลงใบกิจกรรม (เสียภาษี / ไม่เสียภาษี / เหตุผล / ข้อสังเกต)

ขั้นสรุป

นักเรียนนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จากนั้น ครูและนักเรียนร่วมกันสะท้อนคิดเชื่อมโยงชีวิตจริง

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

7. การประเมินและการวัดผลการเรียนรู้ :

ชั่วโมงที่ 1

วิธี	เครื่องมือ
 การมีส่วนร่วม	สังเกตพฤติกรรม
 ความเข้าใจ	ข้อสอบปรนัยแต่ละฐาน
 การสะท้อนคิด	คำตอบท้ายคาบ

ชั่วโมงที่ 2

สิ่งที่วัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
 ความรู้ (K)	วิเคราะห์สถานการณ์ภาษา	ใบกิจกรรมรายบุคคล	$\geq 70\%$
 ทักษะ (P)	คำนวณและยื่นภาษีจำลอง	Rubric	ดีขึ้น
 เจตคติ (A)	ความรับผิดชอบ/ทำงานกลุ่ม	แบบสังเกต	ดี
 สมรรถนะ	การคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจ	Rubric	ดี

ส่วนที่ 2 : สื่อประกอบต่าง ๆ เช่น แผนการสอน แผนการดำเนินกิจกรรม ใบงาน

แบบวัดด้านความรู้ (Knowledge : K)

ข้อสอบปรนัยประจำฐานการเรียนรู้ : ใช้ในชั่วโมงที่ 1 ฐานละ 3 ข้อ รวม 21 ข้อ

ฐานที่ 1: ภาษาคืออะไร และทำไมเราต้องเสียภาษี

ข้อ 1 ภาษาเงินได้บุคคลธรรมดาหมายถึงข้อใด

- ก. เงินที่รัฐเก็บจากทุกคนที่มีเงิน
- ข. เงินที่รัฐจัดเก็บจากรายได้ของบุคคลตามกฎหมาย
- ค. เงินบริจาคที่ประชาชนจ่ายให้รัฐ
- ง. เงินที่นายจ้างหักไว้โดยไม่คืน

☒ เฉลย : ข

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

ข้อ 2 เหตุผลสำคัญที่รัฐจัดเก็บภาษีคือข้อใด

- ก. เพื่อเป็นรายได้ของเอกชน
- ข. เพื่อควบคุมจำนวนประชากร
- ค. เพื่อใช้พัฒนาประเทศและบริการสาธารณะ
- ง. เพื่อให้ประชาชนเสียเงินเท่ากันทุกคน

☒ เฉลย : ค

ข้อ 3 ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

- ก. ต้องเสียเฉพาะผู้มีรายได้สูง
- ข. ผู้ไม่มีรายได้ไม่เกี่ยวข้องกับภาษี
- ค. ผู้มีรายได้น้อยไม่ต้องเกี่ยวข้องกับภาษีเลย
- ง. ผู้มีรายได้ไม่มากก็อาจต้องยื่นภาษี

☒ เฉลย : ง

☒ ฐานที่ 2: ใครต้องยื่นภาษี ใครไม่ต้องยื่น

ข้อ 4 ข้อใดอธิบายความแตกต่างระหว่าง “ยื่นภาษี” กับ “เสียภาษี” ได้ถูกต้อง

- ก. ยื่นภาษีคือการจ่ายเงินให้รัฐ
- ข. ยื่นภาษีคือการแจ้งข้อมูลรายได้ตามกฎหมาย
- ค. ยื่นภาษีเกิดขึ้นเฉพาะผู้ที่ต้องเสียภาษี
- ง. ยื่นภาษีคือการถูกหักเงินเดือน

☒ เฉลย : ข

ข้อ 5 ผู้ใดมีโอกาส “ต้องยื่นภาษีแต่ไม่ต้องเสียภาษี”

- ก. ผู้ไม่มีรายได้ตลอดปี
- ข. ผู้มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด
- ค. ผู้ไม่เคยถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย
- ง. ผู้ที่ทำงานรับจ้างรายวันเท่านั้น

☒ เฉลย : ข

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

ข้อ 6 การถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย หมายความว่าอย่างไร

- ก. ไม่ต้องยื่นภาษีอีก
- ข. ภาษีจบสิ้นทันที
- ค. เป็นการชำระภาษีล่วงหน้า
- ง. เป็นค่าปรับจากรัฐ

☒ เฉลย : ค

ฐานที่ 3: เงินได้คืออะไร

ข้อ 7 ข้อใดถือเป็น “เงินได้” ตามหลักภาษี

- ก. เงินกู้ยืมจากธนาคาร
- ข. เงินเดือนและค่าจ้าง
- ค. เงินที่เพื่อนให้ยืม
- ง. เงินฝากคืนจากธนาคาร

☒ เฉลย : ข

ข้อ 8 ข้อใดเป็นลักษณะของเงินได้ที่ถูกต้อง

- ก. ได้เฉพาะจากงานประจำ
- ข. ได้เฉพาะเงินสด
- ค. ได้จากแหล่งเดียวเท่านั้น
- ง. ได้จากหลายทางในรอบปีเดียวกัน

☒ เฉลย: ง

ข้อ 9 ข้อใด ไม่ใช่ ตัวอย่างของเงินได้

- ก. เงินรางวัลจากการแข่งขัน
- ข. ค่าจ้างทำงานพิเศษ
- ค. เงินมรดก
- ง. รายได้จากการขายของออนไลน์

☒ เฉลย : ค

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

■ ฐานที่ 4: เงินได้พึงประเมิน (ประเภทที่ 1-4)

ข้อ 10 เงินเดือนประจำที่ได้รับทุกเดือน จัดเป็นเงินได้ประเภทใด

- ก. ประเภทที่ 1
- ข. ประเภทที่ 2
- ค. ประเภทที่ 3
- ง. ประเภทที่ 4

✓ เฉลย : ก

ข้อ 11 รายได้จากการเขียนหนังสือและได้รับค่าลิขสิทธิ์ จัดเป็นเงินได้ประเภทใด

- ก. ประเภทที่ 1
- ข. ประเภทที่ 2
- ค. ประเภทที่ 3
- ง. ประเภทที่ 4

✓ เฉลย : ค

ข้อ 12 ดอกเบี้ยเงินฝากและเงินปันผล จัดเป็นเงินได้ประเภทใด

- ก. ประเภทที่ 2
- ข. ประเภทที่ 3
- ค. ประเภทที่ 4
- ง. ประเภทที่ 1

✓ เฉลย : ค

■ ฐานที่ 5: เงินได้พึงประเมิน (ประเภทที่ 5-8)

ข้อ 13 รายได้จากการให้เช่าบ้านหรือที่ดิน จัดเป็นเงินได้ประเภทใด

- ก. ประเภทที่ 6
- ข. ประเภทที่ 7
- ค. ประเภทที่ 5
- ง. ประเภทที่ 8

✓ เฉลย : ค

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

ข้อ 14 รายได้จากการรับเหมาก่อสร้าง จัดเป็นเงินได้ประเภทใด

- ก. ประเภทที่ 5
- ข. ประเภทที่ 7
- ค. ประเภทที่ 8
- ง. ประเภทที่ 6

☒ เฉลย : ข

ข้อ 15 การค้าขายหรือประกอบธุรกิจส่วนตัว จัดเป็นเงินได้ประเภทใด

- ก. ประเภทที่ 8
- ข. ประเภทที่ 6
- ค. ประเภทที่ 5
- ง. ประเภทที่ 7

☒ เฉลย : ก

ฐานที่ 6: กระบวนการคิดภาษี

ข้อ 16 ลำดับการคำนวณภาษีที่ต้องคือข้อใด

- ก. เงินได้ → เงินได้สุทธิ → ภาษี
- ข. เงินได้ → ค่าลดหย่อน → ค่าใช้จ่าย
- ค. เงินได้สุทธิ → รายได้ → ภาษี
- ง. เงินได้ → ค่าใช้จ่าย → ค่าลดหย่อน → เงินได้สุทธิ

☒ เฉลย : ง

ข้อ 17 “เงินได้สุทธิ” หมายถึงข้อใด

- ก. รายได้ทั้งหมดก่อนหักอะไร
- ข. รายได้หลังหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน
- ค. รายได้ที่ถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย
- ง. รายได้เฉพาะเงินเดือน

☒ เฉลย : ข

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

ข้อ 18 หากเงินได้สุทธิเป็นศูนย์ ผู้มีเงินได้ควรทำอย่างไร

- ก. ไม่ต้องสนใจเรื่องภาษี
- ข. ต้องเสียภาษีขั้นต่ำ
- ค. อาจไม่ต้องเสียภาษี แต่ยังต้องยื่น
- ง. ต้องถูกปรับจากรัฐ

☒ เฉลย : ค

☒ ฐานที่ 7: ค่าลดหย่อน สิทธิที่กฎหมายให้

ข้อ 19 ค่าลดหย่อนมีความหมายตรงกับข้อใด

- ก. ค่าใช้จ่ายที่ทุกคนต้องจ่าย
- ข. สิทธิที่กฎหมายให้เพื่อลดภาระภาษี
- ค. เงินที่รัฐเรียกเก็บเพิ่ม
- ง. เงินรายได้ที่ไม่ต้องแจ้ง

☒ เฉลย : ข

ข้อ 20 ข้อใดเป็นตัวอย่างของค่าลดหย่อน

- ก. เงินเดือน
- ข. ค่าเช่าบ้าน
- ค. เงินกู้ยืม
- ง. เบี้ยประกันชีวิต

☒ เฉลย : ง

ข้อ 21 การรู้จักใช้สิทธิค่าลดหย่อนส่งผลอย่างไร

- ก. ทำให้ไม่ต้องยื่นภาษี
- ข. ทำให้รายได้เพิ่มขึ้น
- ค. ทำให้เสียภาษีอย่างถูกกฎหมายและเหมาะสม
- ง. ทำให้ไม่ต้องถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย

☒ เฉลย : ค

เกณฑ์การให้คะแนน (K)

- 70% ขึ้นไป = ผ่าน
- ต่ำกว่า 70% = ต้องเสริมความรู้

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

แบบวัดด้านทักษะ (Process / Skill : P)

Rubric การปฏิบัติกิจกรรม “ฉันคือผู้มีเงินได้หนึ่งคน” : ใช้ในชั่วโมงที่ 2

ตัวชี้วัด	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ควรปรับปรุง (1)
การจำแนกเงินได้	จำแนกถูกครบทุกประเภท	ผิดเล็กน้อย	ผิดหลายจุด	จำแนกไม่ถูก
การเลือกค่าลดหย่อน	เลือกสิทธิถูกต้องครบ	ขาดบางรายการ	เลือกไม่เหมาะสม	ไม่เข้าใจ
การคำนวณ	คำนวณถูกเป็นขั้นตอน	ผิดเล็กน้อย	ผิดหลายจุด	คำนวณไม่ได้
การกรอกข้อมูล	กรอกครบ ถูกต้อง	ผิดเล็กน้อย	ขาดข้อมูล	ไม่สามารถกรอก

เกณฑ์

- เฉลี่ยระดับ ดี (3) ขึ้นไป = ผ่าน

แบบวัดด้านเจตคติ (Attitude : A)

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้และการทำงานกลุ่ม

พฤติกรรม	สม่ำเสมอ	บางครั้ง	น้อย
มีส่วนร่วมในกลุ่ม	☐	☐	☐
รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น	☐	☐	☐
ทำงานด้วยความรับผิดชอบ	☐	☐	☐
เคารพกติกาและเวลา	☐	☐	☐

เกณฑ์

- ระดับสม่ำเสมออย่างน้อย 3 รายการ = ผ่าน

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้และการทำงานกลุ่ม

พฤติกรรม	สม่ำเสมอ	บางครั้ง	น้อย
มีส่วนร่วมในกลุ่ม	☐	☐	☐
รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น	☐	☐	☐
ทำงานด้วยความรับผิดชอบ	☐	☐	☐
เคารพกติกาและเวลา	☐	☐	☐

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

เกณฑ์

- ระดับสม่ำเสมออย่างน้อย 3 รายการ = ผ่าน

แบบประเมินการสะท้อนคิด (Reflection)

คำถามสะท้อนคิดปลายคาบ (เขียนสั้น / พูด)

ตัวอย่างคำถาม

1. ก่อนเรียน ฉันเข้าใจเรื่องภาษีผิดอย่างไร
2. สิ่งใดจากกิจกรรมนี้ที่ฉันคิดว่าจะได้ใช้จริงในชีวิต
3. ถ้าในอนาคตมีรายได้หลายทาง ฉันควรทำอย่างไรกับภาษี

เกณฑ์

- เชื่อมโยงความรู้กับชีวิตจริงได้ = ผ่าน

สรุปภาพรวมการวัดผล

ด้าน	เครื่องมือ	ช่วงเวลา
ความรู้ (K)	ข้อสอบปรนัยฐาน	ชั่วโมงที่ 1
ทักษะ (P)	Rubric ยื่นภาษีจำลอง	ชั่วโมงที่ 2
เจตคติ (A)	แบบสังเกต	ชั่วโมงที่ 1 – 2
สมรรถนะ	Rubric วิเคราะห์	ชั่วโมงที่ 2
การคิดสะท้อน	คำถามปลายคาบ	ชั่วโมงที่ 1 – 2

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

ใบความรู้ประจำฐาน

ใบความรู้ที่ 1: ความรู้พื้นฐานเรื่องภาษี

1) ภาษีคืออะไร

ภาษี คือ เงินที่รัฐจัดเก็บจากประชาชนตามกฎหมาย โดยไม่ใช่ค่าตอบแทนเฉพาะบุคคล แต่เป็นเงินที่นำไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ เช่น การศึกษา สาธารณสุข ถนน ไฟฟ้า ประปา ความมั่นคงและบริการของรัฐ

การจัดเก็บภาษีจึงเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้รัฐสามารถบริหารและพัฒนาประเทศได้อย่างต่อเนื่อง

2) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คืออะไร

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือ ภาษีที่จัดเก็บจากรายได้ของบุคคล ซึ่งหมายถึง คนธรรมดาทั่วไป ผู้มีรายได้จากการทำงาน การประกอบอาชีพ หรือแหล่งรายได้อื่น ๆ

รายได้ที่นำมาพิจารณาเสียภาษีเป็นรายได้ที่เกิดขึ้นตลอดทั้งปีภาษี ไม่ได้พิจารณาเพียงรายได้ในเดือนใดเดือนหนึ่ง

3) ภาษี = หน้าที่ตามกฎหมาย

การเสียภาษีและการยื่นแบบภาษีเป็นหน้าที่ของพลเมืองตามกฎหมายที่บัญญัติไว้ในประมวลรัษฎากร โดยผู้ที่มีรายได้ถึงเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ต้อง

- ตรวจสอบรายได้ของตนเอง
- ยื่นแบบแสดงรายการภาษีให้ถูกต้อง
- ปฏิบัติตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด

การไม่ยื่นภาษีหรือยื่นไม่ถูกต้อง อาจมีผลทางกฎหมายในภายหลัง

4) รายได้ไม่มาก ก็อาจ “ต้องยื่น” ภาษี

แม้บางคนจะมีรายได้ไม่สูง หรือคำนวณแล้ว ไม่ต้องเสียภาษี แต่ก็อาจยังต้องยื่นแบบภาษีตามกฎหมาย เช่น

- มีรายได้ถึงเกณฑ์ที่กำหนด
- ถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย
- ต้องการขอคืนภาษี

ดังนั้น การยื่นภาษี $\neq$ การเสียภาษีเสมอไป แต่เป็นการแสดงความถูกต้องและความรับผิดชอบตามกฎหมาย

สรุปท้ายฐาน

ภาษีไม่ใช่เรื่องไกลตัว แต่เป็น

- หน้าที่ของประชาชนทุกคน
- เครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ
- ความรู้พื้นฐานที่ช่วยให้เราวางแผนการเงินและชีวิตได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

 ใบความรู้ฐานที่ 2: การยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1) ใคร “ต้องยื่น” ภาษี

บุคคลที่มีรายได้ถึงเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ไม่ว่าจะคำนวณแล้วต้องเสียภาษีหรือไม่ก็ตาม

ตัวอย่างผู้ที่ต้องยื่นภาษี เช่น

- ผู้มีรายได้จากเงินเดือน ค่าจ้าง
- ผู้ประกอบอาชีพอิสระ หรือรับจ้างทั่วไป
- ผู้มีรายได้จากหลายแหล่งรวมกันตลอดทั้งปี

การยื่นภาษีเป็นการแสดงข้อมูลรายได้ต่อรัฐอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

2) รายได้ไม่ถึงเกณฑ์ → อาจไม่เสีย แต่บางกรณีต้องยื่น

ผู้ที่มีรายได้ไม่ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนด อาจไม่ต้องเสียภาษี แต่ในบางกรณี ยังต้องยื่นแบบภาษี เช่น

- ถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้ล่วงหน้า
- ต้องการขอลดหย่อนภาษี
- มีรายได้ตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดให้ต้องยื่น

ดังนั้น การไม่เสียภาษี ไม่ได้แปลว่า ไม่ต้องยื่นภาษีเสมอไป

3) ถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย ≠ จบเรื่อง

การถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย คือ การที่ผู้จ่ายเงินหักภาษีไว้บางส่วนก่อนจ่ายรายได้ให้ผู้รับ แต่การถูกหักภาษีไว้แล้ว

- ไม่ได้หมายความว่าหน้าที่ทางภาษีสิ้นสุดลง
- ผู้มีรายได้ยังต้องนำข้อมูลดังกล่าวไปยื่นแบบภาษีประจำปี

การยื่นแบบภาษีจะช่วยตรวจสอบว่า

- ถูกหักภาษีไว้เกิน → ขอคืนได้
- ถูกหักภาษีน้อย → ต้องชำระเพิ่ม

สรุปท้ายฐาน

การยื่นภาษีเป็นหน้าที่ตามกฎหมาย

- ยื่นภาษี ≠ ต้องเสียภาษีทุกคน
- รายได้ไม่สูง ก็อาจต้องยื่น
- ถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย ไม่ใช่จุดจบของกระบวนการภาษี

การเข้าใจเรื่องการยื่นภาษี จะช่วยให้เราปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้องและไม่เสียสิทธิของตนเอง

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

 ใบความรู้ฐานที่ 3: ความหมายของ “เงินได้” ตามกฎหมายภาษี

1) เงินได้คืออะไร

เงินได้ หมายถึง รายได้หรือประโยชน์ที่บุคคลได้รับ

- เป็นตัวเงิน หรือไม่เป็นตัวเงิน
- ได้มาเป็นครั้งคราว หรือสม่ำเสมอ
- ได้จากการทำงาน การประกอบอาชีพ หรือแหล่งอื่นใด

หากเป็นรายได้ที่กฎหมายกำหนดว่าเป็น “เงินได้พึงประเมิน” → ต้องนำมาพิจารณาในการยื่นภาษี

2) เงินเดือนไม่ใช่เงินได้ประเภทเดียว

หลายคนเข้าใจว่า “เงินได้” คือ เงินเดือนเท่านั้น แต่ในความเป็นจริง เงินได้มีหลายรูปแบบ เช่น

- เงินเดือน ค่าจ้างประจำ
รายได้จากการเป็นลูกจ้าง เช่น ครู พนักงานบริษัท ข้าราชการ
- ค่าจ้างพิเศษ / ฟรีแลนซ์
รายได้จากการรับจ้างเป็นครั้งคราว เช่น ออกแบบ รับสอนพิเศษ รับงานออนไลน์
- รายได้จากการค้าขาย / ออนไลน์
เช่น ขายของหน้าร้าน ขายสินค้าออนไลน์ โหลดสต็อกขายของ
- ค่าเช่า
รายได้จากการให้เช่าทรัพย์สิน เช่น บ้าน ห้องพัก ที่ดิน รถยนต์
- เงินรางวัลหรือผลประโยชน์อื่น
เช่น เงินรางวัลจากการประกวด การแข่งขัน หรือกิจกรรมต่าง ๆ

3) รายได้หลายทาง = เงินได้หลายประเภท

บุคคลหนึ่งคนสามารถมีเงินได้มากกว่า 1 ประเภทในปีเดียวกัน เช่น มีเงินเดือน รับงานเสริม ขายของออนไลน์

เงินได้ทุกประเภทต้องนำมารวมพิจารณาในการยื่นภาษี ไม่ว่าจะมาจากอาชีพหลักหรืออาชีพเสริม

สรุปท้ายฐาน

- เงินได้ คือ รายได้ทุกทางที่บุคคลได้รับ
- ไม่จำกัดแค่เงินเดือน
- รายได้จากอาชีพเสริมหรือรายได้พิเศษก็ถือเป็นเงินได้
- ก่อนคำนวณภาษี ต้องรู้จักและแยกประเภทเงินได้ให้ถูกต้อง

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

ใบความรู้ฐานที่ 4: เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 - 4

ตามกฎหมายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเงินได้ถูกแบ่งออกเป็น 8 ประเภท เพื่อกำหนด

- วิธีคิดค่าใช้จ่าย
- วิธีหักภาษี ณ ที่จ่าย
- วิธีคำนวณภาษี

ในฐานนี้จะเรียนรู้ ประเภทที่ 1 - 4

1 เงินได้ประเภทที่ 1: เงินเดือน ค่าจ้าง

รายได้จากการเป็นลูกจ้างที่ได้รับค่าตอบแทนเป็นประจำ

- เงินเดือน โบนัส ค่าล่วงเวลา (OT)
- ค่าจ้างรายวัน / รายเดือน

2 เงินได้ประเภทที่ 2: ค่าจ้างจากการรับทำงานให้

รายได้จากการให้บริการหรือความสามารถเฉพาะตัวโดยไม่ได้เป็นลูกจ้างประจำ

- ครูสอนพิเศษ
- ฟรีแลนซ์รับงานเป็นครั้งคราว

3 เงินได้ประเภทที่ 3: ค่าลิขสิทธิ์และสิทธิต่าง ๆ

รายได้จากการอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

- ค่าลิขสิทธิ์เพลง หนังสือ งานเขียน
- ค่าลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์
- ค่าใช้สิทธิในสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า

4 เงินได้ประเภทที่ 4: ดอกเบี้ย เงินปันผล

รายได้จากการนำเงินไปลงทุนหรือฝากไว้

- ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร
- ดอกเบี้ยพันธบัตร
- เงินปันผลจากหุ้น

ข้อควรรู้สำคัญ

- 1 คน สามารถมีเงินได้หลายประเภทพร้อมกันได้
- การแยกประเภทเงินได้ให้ถูกต้อง → ช่วยให้คิดภาษีถูกต้องตามกฎหมาย

สรุปท้ายฐาน

- เงินได้ประเภทที่ 1-4 ครอบคลุมรายได้จากการทำงานและการลงทุน
- ต้องรู้จักแยกประเภทก่อนคำนวณภาษี
- เป็นพื้นฐานสำคัญก่อนเรียนเงินได้ประเภทที่ 5-8 ในฐานถัดไป

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

📄 ใบความรู้ฐานที่ 5 : เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 5 – 8 📄

เงินได้บางประเภทเกิดจากทรัพย์สิน ความสามารถ หรือการประกอบกิจการ

5 เงินได้ประเภทที่ 5: ค่าเช่าทรัพย์สิน

รายได้จากการให้ผู้อื่นใช้ทรัพย์สิน โดยได้รับค่าตอบแทนเป็นค่าเช่า

- ค่าเช่าบ้าน / คอนโด
- ค่าเช่าที่ดิน
- ค่าเช่ารถ

6 เงินได้ประเภทที่ 6: วิชาชีพอิสระ

รายได้จากการประกอบวิชาชีพอิสระ ได้แก่ กฎหมาย การประกอบโรคศิลปะ วิศวกรรม สถาปัตยกรรม การบัญชี ประณีตศิลปกรรม

7 เงินได้ประเภทที่ 7: รับเหมา

รายได้จากการรับทำงานหรือโครงการ โดยรับผิดชอบผลงานตามสัญญา

- รับเหมาก่อสร้าง
- รับเหมาซ่อมแซม
- รับเหมางานระบบ งานตกแต่ง

8 เงินได้ประเภทที่ 8 : ธุรกิจ / พาณิชยกรรม

รายได้จากการประกอบกิจการค้าหรือธุรกิจ

- ค้าขายหน้าร้าน
- ขายของออนไลน์
- ร้านอาหาร

📌 ข้อควรรู้สำคัญ

- 1 คน สามารถมีเงินได้หลายประเภทพร้อมกันได้
 - มีเงินเดือน + ขายของออนไลน์
 - รับค่าเช่า + รับงานรับเหมา
- การแยกประเภทเงินได้ให้ถูกต้อง → ช่วยให้คิดภาษีถูกต้องตามกฎหมาย

🧠 สรุปท้ายฐาน

- เงินได้ประเภทที่ 5-8 เป็นรายได้จากทรัพย์สินและการประกอบกิจการ

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

ใบความรู้ฐานที่ 6 : กระบวนการคิดภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

การคิดภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ไม่ใช่เอารายได้ทั้งปีไปคูณอัตราภาษีทันที แต่คำนวณตาม
ขั้นตอน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับผู้เสียภาษี

เงินได้ รายได้ทุกประเภทที่บุคคลได้รับตลอดปีภาษี ไม่ว่าจะเป็นเงินสด หรือผลประโยชน์ใน
รูปแบบอื่น โดยนำรายได้จากหลายแหล่งมารวมกัน

ค่าใช้จ่าย กฎหมายอนุญาตให้หักออกจากเงินได้ เพื่อสะท้อนต้นทุนในการหารายได้ โดยเงิน
ได้แต่ละประเภทเงินได้หักค่าใช้จ่ายได้ไม่เท่ากัน บางกรณีหักแบบเหมาจ่าย บางกรณีหักตามจริง

ค่าลดหย่อน สิทธิประโยชน์ทางภาษีที่รัฐให้ เพื่อลดภาระภาษีของผู้มีเงินได้ เช่น ค่าลดหย่อน
ส่วนตัว ค่าลดหย่อนคู่สมรส ค่าลดหย่อนบุตร ค่าลดหย่อนบิดามารดา ประกันชีวิต ประกันสุขภาพ
RMF เงินบริจาค

เงินได้สุทธิ เงินที่เหลือหลังจากนำเงินได้ทั้งปี - ค่าใช้จ่าย - ค่าลดหย่อน ซึ่งจะเป็นฐานใน
การคำนวณภาษี

การคำนวณภาษี ใช้อัตราภาษีแบบขั้นบันได

- รายได้มาก → เสียภาษีมาก
- รายได้น้อย → เสียภาษีน้อย

สิ่งที่ควรเข้าใจ

- ไม่เสียภาษีแต่ต้องยื่นภาษี
- ถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้แล้ว → อาจได้ภาษีคืนหรือจ่ายภาษีเพิ่ม

สรุปท้ายฐาน

- ค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน → ช่วยลดภาษีอย่างถูกกฎหมาย
- เป็นพื้นฐานสำคัญก่อนเข้าสู่การทดลองยื่นภาษีในชั่วโมงที่ 2

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

📄 ใบความรู้ที่ 7 : ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 📄

ค่าลดหย่อน คือ สิทธิที่กฎหมายกำหนดให้ผู้มีเงินได้สามารถนำมาหักออกจากรายได้
หลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้ว เพื่อให้เงินได้สุทธิลดลงและภาษีที่ต้องจ่ายลดลง

ค่าลดหย่อนไม่ใช่การหลีกเลี่ยงภาษี แต่เป็นการใช้สิทธิตามกฎหมายอย่างถูกต้อง

1 ค่าลดหย่อนส่วนตัวและครอบครัว

ค่าลดหย่อนที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้มีเงินได้และบุคคลในครอบครัว เพื่อช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายพื้นฐานของ
ชีวิต

- ค่าลดหย่อนส่วนตัว
- ค่าลดหย่อนคู่สมรส (ไม่มีรายได้)
- ค่าลดหย่อนบุตร
- ค่าลดหย่อนบิดามารดา

2 ค่าลดหย่อนจากประกันชีวิตและประกันสุขภาพ

ค่าลดหย่อนจากการทำประกัน เพื่อใช้ในการบริหารความเสี่ยง

- ประกันชีวิต
- ประกันสุขภาพ
- ประกันสุขภาพบิดามารดา

3 ค่าลดหย่อนจากการออมและการลงทุน

ค่าลดหย่อนจากการออมและการลงทุน เพื่อเตรียมความพร้อมในอนาคต (ออมวันนี้ → ไม่ลำบากวัน
ข้างหน้า)

- ThaiESG RMF
- กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนการออมแห่งชาติ

4 ค่าลดหย่อนจากเงินบริจาค

เงินที่บริจาคให้หน่วยงานหรือกิจกรรมที่กฎหมายกำหนด สามารถนำมาลดหย่อนภาษีได้

- เงินบริจาคเพื่อการศึกษา
- เงินบริจาคเพื่อสาธารณกุศล

ข้อควรเข้าใจเกี่ยวกับค่าลดหย่อน

- ค่าลดหย่อนมีเงื่อนไขตามกฎหมาย
- เลือกใช้สิทธิให้เหมาะสม
- หากไม่ใช้สิทธิ → ภาษีที่ต้องจ่ายจะสูงขึ้น

สรุปท้ายฐาน

- การรู้และใช้สิทธิอย่างถูกต้อง → ช่วยลดภาษีอย่างเป็นธรรม

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

ตัวอย่าง ใบงานการทดลองยื่นภาษีเงินได้ส่วนบุคคล

ชื่อ : น.ส. ขวัญฤดี (อายุ 29 / โสด)

อาชีพ : กราฟิกดีไซน์ (งานประจำ + ฟรีแลนซ์)

รายได้ : (1) เงินเดือนประจำ 600,000 บาท (2) ค่าจ้างออกแบบ 200,000 บาท

ภาษีหัก ณ ที่จ่าย : ถูกหักรวม 25,000 บาท

รายการลดหย่อน : ส่วนตัว 60,000 ประกันสังคม 9,000 ประกันสุขภาพ 15,000 ThaiESG 30,000

แบบฝึกหัดคิดวิเคราะห์

ตอนที่ 1 วิเคราะห์เงินได้

- มีรายได้จากแหล่ง : ☐ 1 แหล่ง ☐ มากกว่า 1 แหล่ง
- ระบุแหล่งรายได้ : _____
- รายได้ใดเป็นรายได้หลัก เพราะเหตุใด : _____

ตอนที่ 2 ภาษีหัก ณ ที่จ่าย

- ถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายหรือไม่ : ☐ ถูก ☐ ไม่ถูก
- การถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย : ☐ เสียภาษีจบแล้ว ☐ ยังไม่จบ เพราะ : _____

ตอนที่ 3 ค่าลดหย่อน

- ใช้สิทธิ์ลดหย่อนประเภท : _____ สิทธิ์ใดลดภาษีได้มากที่สุด : _____
- หากไม่มีค่าลดหย่อน ภาษีจะ : ☐ เพิ่ม ☐ ลด ☐ เท่าเดิม เพราะ : _____

ตอนที่ 4 สรุปยอดภาษี

- ยอดภาษี : ☐ ต้องจ่ายเพิ่ม _____ บาท / ☐ ได้คืนภาษี _____ บาท

ตอนที่ 5 สะท้อนคิด

- นักเรียนเรียนรู้อะไรเกี่ยวกับภาษี : _____
- หากเป็นนักเรียน ปีถัดไปจะวางแผนภาษีอย่างไร : _____

